

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології

О.В. Пономаренко

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 31 »

2023 р.

ГРУПОВА ПСИХОТЕРАПІЯ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

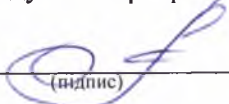
підготовки магістра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 053 – психологія
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»

Укладач: Грандт В.В., к-т психол.наук, доцент кафедри психології

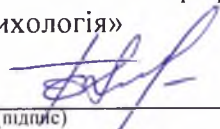
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «31» 08 2023 р.
Завідувач кафедри психології

Н.О. Губа
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
«Психологія»

Г.О. Горбань
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету СПП

Протокол № 1 від «30» 08 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
СПП

Т.В. Турбар
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 2	Обов'язкові компоненти освітньої програми	
		Цикл професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 053 – Психологія	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		3	3
	Лекції		
	14 год.	4 год.	
Змістових модулів – 2	Практичні		
	14 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Кількість поточних і контрольних заходів – 9	62 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Групова психотерапія та психокорекція» – є набуття особистісної готовності здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності шляхом засвоєння знань з основних складових та психологічних механізмів групової психотерапії та психокорекції, закономірності їх формування та прояву; формувати у студентів психологічну готовність до практичної роботи з завданнями в галузі групової психотерапії та психокорекції.

Завдання дисципліни:

1. системне викладення існуючих наукових уявлень про основні закономірності та явища в галузі групової психотерапії та психокорекції
- 2) визначення понять групова психотерапія та психокорекції, аналіз їх співвідношення;
- 3) виявлення найважливіших закономірностей організації та ведення психотерапевтичних груп;
- 4) стимулювання студентів до самостійного мислення та самостійної практики в галузі групової психотерапії;
- 5) оволодіння системою загальних методів ведення психотерапевтичної групи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач має

набути такі програмні компетентності:	методи і контрольні заходи
– здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог (ІК)	– метод усного контролю, – метод письмового контролю, – метод тестового контролю, – метод практичної перевірки,
– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1)	– метод самооцінки
– уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4)	– вхідний контрольний захід;
– здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК7)	– поточні контрольні заходи, – тематичні контрольні заходи;
– здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік (СК4)	– атестаційний контроль; – підсумковий контроль.
– здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах (СК6)	– контроль на практичних заняттях.

–здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях (СК10)	
–здатність реалізовувати технологію проведення індивідуального психологічного консультування та психотерапії (СК12)	
–здатність ефективно забезпечувати супровід щодо збереження та зміцнення психічного здоров'я в умовах воєнних дій, подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій; надання психологічної допомоги постраждалим від насильства та воєнного терору та їх близьким, які відчують емоційне напруження та страждання (СК15)	
досягти таких програмних результатів навчання:	методи і контрольні заходи
–робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій (ПРН4)	– метод усного контролю, – метод письмового контролю,
–розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість (ПРН5)	– метод тестового контролю, – метод практичної перевірки,
–вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності (ПРН9)	– метод самооцінки
–здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН11)	– вхідний контрольний захід; – поточні контрольні заходи,
–пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (ПРН13)	– тематичні контрольні заходи; – атестаційний контроль;
–уміння вирішувати психологічні проблеми, пов'язані з організацією та керівництвом людськими ресурсами, супроводом групових та робочих процесів, поведінкою фахівців (ПРН14)	– підсумковий контроль. – контроль на практичних заняттях.
–розробляти й реалізовувати програми надання психологічної допомоги постраждалим від насильства та воєнного терору та їх близьким, які відчують емоційне напруження та страждання (ПРН18)	
–здійснювати аналіз та забезпечувати супровід з подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій (ПРН19)	

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Групова психотерапія та психокорекція» логічно й змістовно-методично пов'язана з дисциплінами «Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях», «Психологія травмуючих ситуацій», «Основи психотерапії», «Психотерапія депресивних та психосоматичних хворих», «Психогігієна та психопрофілактика».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи групової психотерапії та групової психокорекції.

Тема 1. Основні етичні принципи групової психотерапії. Загальні етичні вимоги до групового психотерапевта. Недобровільна участь в групі. Інформування учасників. Конфіденційність. Правила роботи групи.

Тема 2. Структурні елементи групового процесу. Шерінг: мета та завдання. Робота з фігурами групи. Процедури та вправи в групі. Індивідуальні сеанси. Асиміляція отриманого досвіду учасниками групового процесу.

Тема 3. Групова динаміка. Сутність поняття групова динаміка. Фази групової динаміки. Особливості функціонування групи на кожній фазі групової динаміки. Особливості роботи тренера на кожній фазі групової динаміки. Особливості роботи з груподинамічним процесом.

Тема 4. Психологічні особливості та механізми психотерапевтичних та психокорекційних груп. Психологічні особливості психотерапевтичної групи. Розмаїття психотерапевтичних груп. Фактори (механізми) групової психотерапії. Специфічні риси та основні парадигми групової роботи в психології. Переваги та недоліки групової форми роботи в психотерапії.

Тема 5. Група як єдина система. Потреби учасників групи. Потреба групи, як єдиної системи. Особливості формування групових фігур. Особливості роботи з груповими фігурами.

Тема 6. Класифікація та основні види психотерапевтичних груп. Критерії класифікації психотерапевтичних груп. Груп-аналітичний підхід та трансакційний аналіз в групі.

Тема 7. Груповий психотерапевт: особистість, кваліфікація, навички. Підготовка та кваліфікація групового психотерапевта. Вимоги до особистості психотерапевта. Стиль роботи психотерапевта в групі. Професійні навички групового психотерапевта. Ко-терапія

Модуль 2. Практичні аспекти групової психотерапії та психокорекції

Тема 8. Створення та організація психотерапевтичної групи. Принципи організації психотерапевтичної групи. Відкрита й закрита психотерапевтичної групи. Розміри психотерапевтичної групи. Частота й час зустрічей, загальний час роботи.

Тема 9. Базові методи групової психотерапії. Групова дискусія. Ігрові методи. Методи, спрямовані на розвиток соціальної перцепції. Методи тілесно-орієнтованої психотерапії. Медитативні техніки

Тема 10. Основні етапи роботи психотерапевтичної групи.

Гештальт-підхід в груповій психотерапії. Психодраматичний та тілесно-орієнтований підхід. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні (НЛП).

Тема 11. Передумови ефективного ведення й участі в психотерапевтичній групі. Критерії ефективності роботи психотерапевтичної групи. Опір роботі групи та його форми. Проблеми групової психотерапії: переривання роботи, виключення учасника. Навички ефективної участі в групі.

Тема 12. Тематичні групи. Структура тематичної групи. Особливості роботи з груподинамічними процесами в межах тематичних груп. Особливості викладення теми.

Тема 13. Групова психотерапія при роботі з залежностями. Дванадцятикрокова програма в роботі із залежними. Особливості роботи з залежними. Структура роботи з залежними. Групи анонімних алкоголіків та наркоманів. Особливості роботи зі співзалежними: аланон.

Тема 14. Групова психотерапія з військовими. Сутність групової роботи з військовими. Завдання роботи з групами військових. Особливості роботи з військовими. Методи роботи з групами військових.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів	
		Усього Годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, балів	Практ. зав-ня, балів
		ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.		
1	46	14	4	8	2	6	2	32	42	30	30
2	44	14	4	6	2	8	2	30	40	30	30
Усього за змістові модулі	90	28	8	14	4	14	4	62	82	60	60
Залік										40	40
Разом		90						62	82	100	

5. Теми лекційних занять

Змістовий модуль	Назва теми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Основні етичні принципи групової психотерапії	2	2
	Групова динаміка	2	
	Група як єдина система	2	
	Груповий психотерапевт: особистість, кваліфікація, навички	2	
2	Базові методи групової психотерапії	2	1
	Передумови ефективного ведення й участі в психотерапевтичній групі	2	
	Групова психотерапія при роботі з залежностями	2	
Разом		14	4

6. Теми практичних занять

Змістовий модуль	Назва теми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Структурні елементи групового процесу	2	2
	Психологічні особливості та механізми психотерапевтичних та психокорекційних груп	2	
	Класифікація та основні види психотерапевтичних груп	2	
2	Створення та організація психотерапевтичної групи	2	1
	Основні етапи роботи психотерапевтичної групи	2	
	Тематичні групи	2	
	Групова психотерапія з військовими	2	1
Разом		14	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	4
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	4
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	4
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	4
	Участь у загальному обговоренні з теми практичного заняття	Практична перевірка, усний контроль з теми практичного заняття	Обґрунтованість висловів, орієнтація в темі	4
	Навчальний тест	Правильна відповідь	Навчальний тест	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	6			30
2	Розробити психокорекційну програму з обраної проблематики, що складається мінімум з 10 зустрічей	Представлення презентації технік з обраної теми	Обґрунтованість та змістовність підготовленого матеріалу з обраної теми	10

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
	Виконання ІДЗ	Представлення результатів виконання ІДЗ	Обґрунтованість та змістовність підготовленого матеріалу з обраної теми	10
	Навчальний тест	Правильна відповідь	Навчальний тест	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	3			30
Усього контр. заходів	9			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	Підсумковий тест	Зміст дисципліни	Правильна відповідь	20
	Практичні індивідуальні завдання:	1. Охарактеризуйте : передумови ефективного ведення й участі в психотерапевтичній групі. 2. Особливості роботи групової психотерапії з військовими 3. Розробити психокорекційну програму з обраної проблематики	Вимоги та критерії до виконання та оформлення подано у СЕЗН ЗНУ (Moodle)	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

- Грандт В. В. Психологія малих груп : метод. реком. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 44 с.
- Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми : Університетська книга, 2006. 384
- Максименко С. Д., Прокоф'єва О. О., Царькова О. В., Кочкурова О. В. Практикум із групової психокорекції : підручник. Мелітополь : Люкс, 2015. 414 с.
URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051498.pdf>.
- Основи психотерапії : навч. посіб. / К. В. Седих, О. О. Фільц, В. І. Банцер [та ін.]. Київ : Академвидав, 2016. 192 с.
- Практикум із групової психокорекції : підручник. / С. Д. Максименко, О. О. Прокоф'єва, Я. В. Цехмістер [та ін.]. Київ : Слово, 2015. 752 с.
- Соловійова Т. Г. Соціальні моделі психокорекційної роботи : метод. рек. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 57 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2020/02/0044783.doc>.
- Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції : навч. посіб. Київ : Либідь, 1996. 264 с.
- Груповий психоаналіз : навч. посіб. для психіатрів, психологів / за ред. О. Фільца, Р. Гаубля, Ф. Лямонт. Львів : ВНТЛ Класика, 2004. 192с.
- Лазоренко Б. П. Методика психокорекції особистості наркозалежної молоді : метод. рек. для проведення реабілітаційної роботи у центрах ресоціалізації наркозалежної молоді. Київ : ДЦССМ, 2004. 40 с.

Додаткова

- Глива Є. Л. Вступ до психотерапії : навч. посіб. Київ : Острозька академія : Кондор, 2009. 531 с.

11. Зелінська Т. М. Амбівалентність особистості: теорія, діагностика і психокорекція : навч. посіб. Київ : Каравела, 2010. 256 с.
12. Каліна Н. Ф. Психотерапія : підручник. Київ : Академвидав, 2010. 288 с.
13. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : підготовка психолога-практика: навч. посіб. / Т. С. Яценко, Б. Б. Іваненко, С. М. Аврамченко [та ін.] ; за ред. Т. С. Яценко. Київ : Вища освіта, 2008. 344 с.
14. Кривоніс Т. Г. Основи особистісної психотерапії : навч.-метод. посіб. Київ : Слово, 2011. 192 с.
15. Крупельницька Л. Ф. Напрями сучасної психотерапії : навч. посіб. Київ : Київський університет, 2018. 350 с.
16. Кузікова С. Б. Основи психокорекції : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 320 с.
17. Психологія групової ідентичності: закономірності становлення : монографія / П. П. Горностай, І. В. Грибенко, О. А. Ліщинська [та ін.] ; за наук. ред. П. П. Горностая Київ : Міленіум, 2014. 252 с.
18. Тези до розділу "Соціально-психологічний аналіз груп" : з курсу "Соціальна психологія" / уклад. Л. В. Спіцина. Запоріжжя : ЗДУ, 2001. 36 с.
- Інформаційні ресурси**
19. Андрушко Я. С. Психокорекція : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 212 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0049672.pdf>.
20. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / заг. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2020. 122 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0050028.pdf>.
21. Крюкова М. А., Лісовенко А. Ф. Практикум з психотерапії та психокорекції : навч.-метод. рек. Одеса : Фенікс, 2020. 40 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051493.pdf>.
22. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. 2-ге вид., перероб., допов. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051509.pdf>.
23. Кузьменко Т. М. Інноваційний арт-терапевтичний інструментарій для психоконсультації та психокорекції : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький : С.К.В., 2018. 125 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0044995.pdf>.
24. Методи психотерапії та психокорекції : навч.-метод. комплекс для студентів зі спец. "Психологія" / уклад. : О. С. Кочарян, А. М. Лісеная. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. 14 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi20/0013588.doc>.
25. Проблема гендерної нерівності в педагогічній освіті (Аналітична інформація за результатами "фокус-групового" соціально-психологічного дослідження). Київ : Фоліант, 2003. 59 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi15/0011108.pdf>.
26. Психологічний супровід учнів "групи ризику" : метод. реком. / упоряд.: Р. В. Середа, Ю. В. Легенька. Рівне, 2010. 33 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi47/0038109.doc>.
27. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навч. посіб. / В. В. Горбунова, А. Б. Карчевський, В. О. Климчук [та ін.]. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043923.pdf>.
28. Соціокультурні чинники становлення сучасної парадигми психотерапевтичної допомоги особистості : монографія / З. Г. Кісарчук, Л. О. Гребінь, Т. С. Гурлева [та ін.] ; за ред. З. Г. Кісарчук. Імекс-ЛТД, 2012. 276 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051499.pdf>.
29. Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах : монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. І. Онищенко, Г. П. Лазос [та ін.] ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 268 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051507.pdf>.

30. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу : монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос [та ін.] ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Слово, 2020. 178 с.
URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051491.pdf>.

31. Шевченко Н. Ф. Основи психотерапії : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 117 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/02/0040010.docx>.